

Anskuelse af de kirkelige Forhold, og jeg skal tillade mig i al Korthed at fremsætte og prøve de forskjellige Grunde, som her ere blevne anførte imod Hensigtsmæssigheden. For det Første er det Spørgsmaal tidligere bleven opkastet og atter opkastet: „Hvor Kirken er“, den Kirke, hvis Anliggender skulle være Gjenstand for en saadan Forsamlings foreløbige Drøftelse. „Hvor er Kirken?“ har man spurgt, og jeg troer ikke at feile, naar jeg antager dette Spørgsmaal beregnet paa at bevarer derhen, at Kirken, naar derved skal forståes et for sig bestaaende, for sig berettiget Samfund, ikke er Andet end et blot Navn, en tom Klang, at Kirken gaaer aldeles op i Staten, efterdi den jo ikke bestaaer udenfor Staten, bestaaer i og formedelst den. Jeg skal her ikke gaae ind paa det vanffelige Spørgsmaal om Forholdet mellem Stat og Kirke, da det ikke foreligger nu; men jeg skal indskrænke mig til følgende Erindringer. Dersom Meningen af hiint Spørgsmaal var den, at Kirken ikke kan være uden et Statssamfund, fordi den maa have af Staten, hvad den ikke kan give sig selv, udvortes Sikkerhed, Beskyttelse mod Overlast, Understøttelse, ligesom da Kirken atter fra sin Side gjengjælder hvad den saaledes modtager ved det sædelig-religiøse Grundlag, den yder Staten, da er dette Noget, som ubetinget maa indrømmes. Dersom derimod Meningen af Spørgsmaalet skulde være den, at Kirken, fordi den, som synligt Samfund, bestaaer i og ved Staten, ikke skulde have nogen selvstændig Ret til at forhandle om og afgjøre sine indre Anliggender, da er dette en fuldkommen uberrettiget Slutning. Kirken har sin egen historiske Grund, den har sin egen positive Lov, har sit eget bestemte Formaal og sin egen derved betingede Virksomhed, og derfor, om den end bestaaer i og ved Staten, taber den sig dog ikke, den forsvinder ikke i Staten. Var det anderledes, da vilde Statsmagten selv, uden Hensyn til om den befunder sig indenfor eller udenfor vedkommende Kirkesamfund, være berettiget til at afgjøre Kirkens inderste Anliggender, bestemme, hvorledes dens Troeslærdomme skulle tydes og anvendes, hvorledes dens hellige Stikke skulle anlægges og ordnes; den danske Folkekirke navnlig vilde have at mod-

tage Bestemmelser om sine indre Forhold, om sin Lære og sin Cultus fra Rigsdagen, selv om denne tænkes saaledes sammensat, at dens Majoritet bestod af Medlemmer, henhørende til forskjellige religiøse Partier, som, uenige indbyrdes, dog være enige i at forurette og forfølge Folkekirken. Naar altsaa Magten til at afgjøre de indre Spørgsmaal ikke tilkommer Staten, men maa hvile i Kirken selv, da er derved Kirken stillet som et for sig bestaaende, et selvstændigt Samfund, og selgelig kan Andragendet om en Forsamling til foreløbig at drøfte Opgaven om Kirkesamfundets Forsætning, ikke afvises ved det Spørgsmaal, „Hvor Kirken er“.

Som en anden Betragtningmaade, hvorfra der er hentet Indsigelser mod en Kirkeforsamlings Hensigtsmæssighed, finder jeg den, at der skulde i Navnet „Folkekirke“ ligge en stor Usandhed. Man mener, at maatte benægte Tilværelsen af en Folkekirke (Grundtvig: Ja!) i den Betydning, at der skulde være en fri og frivillig Forening til Troesbekendelse, een Gudsdyrkelse; thi, siger man, hvad der findes, er intet videre end en bedrøvelig Rest af den gamle Statskirke, hvor Tilslutningen var en tvungen Sag, og hvor Straffald fra den medførte Straffe eller borgerlige Ulemper. Det er tilvisse beklageligt, naar der med Tanken om Folkekirken forbindes sig Forstillinger om Politiekammer og Lugthuus, Fængsel og Muleter, og jeg kan ikke nægte, at jo Fortidens Historie giver nogen Anledning til en saadan Tankeforbindelse. Men vi bør dog betænke, at dette er efterhaanden gamle Historier, som ikke skulle vedblive bestandig at gjentages; og aldeles uberettiget er det, dersom man paa saadanne tidligere begangne Misbrug vil bygge den Paastand, at det kirkelige Samfund i Danmark hidtil skulde have bestaaet ikke ved noget i d r e Samfundsbaand, men alene ved udvortes Tvang og bindende Love. Dette er lykkeligviis kun en af de mørke Tanker, som ikke har anden Hjemmel end den, man selv vil give den. Naar vi fra vor Side holde fast ved den Tro, at der i det danske Folk har været og er en virkelig Hengivenhed i den fra Fædrene overantvarede Kirke, da er det en Tro, som i alle Til-